

ВИСНОВОК

попередньої експертизи про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи Сустретова Анатолія Станіславовича на тему: «Грошовий обіг в Наддніпрянській Україні в дореформений період: історіографія», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 032 – історія та археологія

1. Актуальність теми дослідження. Вважаємо, що дисертантом вдало обрана проблематика й тема дослідження; вона становить науковий інтерес та має цілком обґрунтовану актуальність. Дослідження, що висвітлюють питання грошового обігу, які суттєво змінювали суспільні відносини, що склалися у сфері грошового обігу, допомагають краще розуміти причини та наслідки певних процесів у суспільно-економічному житті, визначають принципи та підходи у проведенні подібних реформ у подальшому. Водночас, обравши для дослідження актуальну, але не повною мірою розроблену тему в українській історичній науці, дисертант провів системний аналіз історіографічних праць із проблем грошового обігу, у другій половині XVIII–середині XIX ст. у Наддніпрянській Україні, що дало можливість встановити основні тенденції наукового осмислення цього напрямку досліджень та з'ясувати коло питань з економічної історії України, котрі потребують подальших досліджень.

Дослідження дисертанта є першою в українській історіографії працею, у якій всебічно розглядаються усі види історіографічних джерел з історії грошового обігу в Наддніпрянській Україні в останній третині XVIII ст. – середині XIX ст.

2. Оцінювання відповідності дисертації вимогам, передбаченими пунктом 10 "Порядку проведення експерименту...", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Дисертацію Сустретова А.С. подано у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, виконано здобувачем особисто. Дисертаційна робота характеризується єдністю змісту.

Наукова новизна отриманих автором результатів полягає у такому:

уперше:

- систематизовано та узагальнено науковий доробок імперського, радянського періоду та за часів незалежної України з історії грошового обігу Наддніпрянської України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

- проведено класифікацію джерельного історіографічного комплексу з історії грошового обігу, здійснено його характеристику за видами;

- визначено на основі широкого кола історіографічних джерел подальші перспективні малодосліджені аспекти історії грошового обігу на українських землях (проблематика історії грошового обігу Наддніпрянської України у складі Російської імперії регіонального характеру, яка орієнтувалася б на місцеві архівні матеріали, статистичну інформацію тощо. Наприклад, проблематика Феодосійського монетного двору, інших монетних дворів, впровадження реформ М. Сперанського та Є. Канкріна в українських губерніях, їх наслідків для українського населення міст і сіл, різних верств і категорій станового феодального суспільства, дослідження аспектів впровадження паперових грошових знаків Російської імперії на українських теренах).

набуло подальшого розвитку:

- визначення поглядів дослідників і державних діячів-сучасників подій на історію грошового обігу Наддніпрянської України.

удосконалено та упорядковано:

- наявну джерельну базу завдяки висвітленню наукового доробку не лише представників історичної, а й фінансової, економічної та правової наук, які вивчали питання грошового обігу Російської імперії.

Значення одержаних результатів для теорії і практики полягає у тому, що її теоретичні результати, висновки, узагальнення історіографічного матеріалу можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях щодо проблематики історії України, грошового обігу України, соціально-економічної та історії фінансів, окремих аспектів нормотворчості історії держави та права України й історії держави та права зарубіжних країн, а також під час підготовки посібників для закладів вищої освіти.

Кількість наукових публікацій. Публікації автора повністю висвітлюють положення дисертаційного дослідження. Основні положення та результати дисертації викладено у 7 статтях, з них шість опубліковано в українських фахових виданнях, одна стаття – у зарубіжному науковому виданні, а також у чотирьох тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Статті у фахових українських виданнях: Сустретов А. С. Грошовий обіг Російської імперії дореформеного періоду: історіографія ХІХ– початку ХХ ст. *Драгоманівські історичні студії: збірник наукових праць молодих істориків*. 2018. Випуск 4 (8). С. 330–337; Сустретов А. С. Паперові грошові знаки Російської імперії на Українських землях в дореформений період: історіографія ХІХ – початок ХХ ст. *Соціум. Документи. Комунікація: зб. наук. праць. Серія: Історичні науки*. 2019. Вип. 7. с. 197–215; Сустретов А. С. Інформаційний потенціал історіографічних джерел з проблем реформ грошового обігу М. Сперанського. *Соціум. Документи. Комунікація: зб. наук. праць. Серія: Історичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 264–283; Сустретов А. С. Монети в грошовому

обігу на українських землях у дореформений період (кінець XVIII – середина XIX ст.): історіографія. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2020. № 43. С. 142–153. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/109>; Сустретов А. С. Дослідження діяльності феодосійського монетного двору в нумізматичній історіографії імперського часу. *Етнічна історія народів Європи*. 2020. № 62. С. 69–77; Сустретов А. С. Фальшиві асигнації доби наполеонівських війн: сучасна історіографія. *Соціум. Документи. Комунікація: зб. наук. праць. Серія: Історичні науки*. 2020. Вип. 10. С. 105–127. *Статті в іноземних виданнях: Sustretov A.S. Currency in Naddniprovyansk'a Ukraine in the imperial time (18– early 20 cntn.): current Ukraineian historigraphu. Forum Numizmatyczne Studia I Materialy*. 2018. № 2. p. 88–93.

Повнота опублікування результатів дисертації. Усі відзначені наукові публікації можливо зарахувати за темою дисертації. У відмічених публікаціях здійснено обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків.

Особистий внесок здобувача. Основні результати дисертаційної роботи отримано автором самостійно.

Дисертаційна робота Сустретова А.С. відповідає вимогам щодо оформлення дисертації, встановленими МОН України та вимогам п. 10 Постанови КМУ від 06.03.2019 № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»

Дисертаційну роботу викладено на 224 сторінках машинописного тексту, з них основного тексту – 170 сторінок. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури (360 найменувань).

Висновок. Таким чином, за новизною та актуальністю, науковою значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення у науковій періодиці, за станом оформлення дисертаційне дослідження відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій доктора філософії, вимогам п. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» щодо здобуття ступеня доктора філософії. На підставі вищевикладеного дисертаційне дослідження Сустретова Анатолія Станіславовича на тему «Грошовий обіг в Наддніпрянській Україні в дореформений період: історіографія» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, положення якої розв'язують важливі наукові історіографічні проблеми, а її автор Сустретов Анатолій Станіславович

